környezetét a legsötétebb színeikben látja, úgy gondolja, mindenki ellensége, de ő nem árt nekik, hanem valami „szerelmes" feláldozással ott hagyja őket, elvonul és valóban korán meg is hal.

Victor Eftimiunak ez az első regénye, amely magyar nyelven is megjelent. Pedig éppen ő lenne az a legelső román író aki legjobban megérdemelné, hogy könyveit magyar nyelvre ültessük át. Közismerten magyarbarát. 1935-ben ő is részt vett a Familia ankétján és akkor a következőket írta: „A román-magyar kulturális együttműködés feltétlenül szükséges, még akkor is, ha lehetetlen volna. Az írók a népek közti megértés előharcosai. Ők készítik elő a lelkeket a holnapi nagy megbékélésre. A tömegek nagyon jól megérthetik egymást és nagyon jól megférnének, ha nem volnának lázítók, akik személyes érdekből a hazafiságot és a nemzeti érzést sovinizmussá fokozzák, s állandóan akadályokat emelvén, megfélemlítik a közeledés hírnökeit oly népek esetében is, amelyek pedig sok évszázados jószomszédi viszonyra hivatottak."

Ma a román és a magyar irodalom közötti hídverő a kolozsvári Józsa Béla Athenaeum. Talán szokatlan, hogy a kiadót is megemlítjük egy könyv ismertetésénél, de dicséretes munkájáért ezt a Józsa Béla kiadó megérdemli. A kiadásában megjelenő fordítások valóban a kölcsönös barátságot szolgálják e két nép között.

A nagyon jó, élvezetes fordítás Jékely Zoltán műve.

KULCSÁR ÖDÖN

SEBŐK LAJOS: Fejezetek a dekadens irodalom történetéhez. (Szeged, 1948.)

Miután a XIX. század polgári irodalma elmondta mindazt, ami a feudálizmussal szemben haladó volt, megindult lassan-lassan a polgári irodalom túlérése, hanyatlása, dekadenciája. Olyannyira, hogy a századforduló polgári irodalmát mind a líra, mind a dráma, mind az elbeszélő műfajok területén nagy általánosságban dekadensnek nevezhetjük. Eredetileg csak a Verlaine és Rimbaud-féle iskola költőit tekintette az irodatörténet dekadensnek, később azonban a századforduló mindazon költőit, akik a polgári élet vigyét kifejezői voltak, — de nem naturalisták. Minthogy a dekadencia a polgári irodalom túlérése és ugyanakkor bomlása, világos, hogy a dekadencia nem egy szempontból a polgári irodalom tagadása, sőt a dekadens életforma egyenesen a polgári életkeret fejlődésképtelenségének felismerése és sokszor valóságos negációja. A szerző helyesen különböztet meg a dekadensektől azokat, akik világnézetileg mintegy „előkészítik" a dekadenseket: predekadenseknek nevezi őket, például a német irodalomban Heinet, vagy a magyar irodalomban Makai Emilt. Dekadens alkotó nemcsak a századforduló táján jelent meg és predekadens nemcsak ezek közvetlen előkészítőjeként. A dekadens típus örökös. Amikor az összembériség egy vagy a nak jelentős részét új eszmék mozgatják meg, vagy egyenesen forradalmasítják, felfelbukkan olyankor az éppen lejáró világ hattyúdalaként egy-egy jelentős dekadens alkotás. Ilyen az indogermán (indoeurópai) műveltség ókori szakaszán a Káma-szutra, az Euripides-féle polgári forradalmi dráma, a helleniszmus közvetve és másodlagos mesterkélt polgári és a platonizmushoz képest forradalmár filozófiája (Philon), továbbá Ovidius Ars amatoriája, stb. A dekadens irodalmi kutatás problématikájának ismertetése után a századforduló korabeli dekadencia egyes részletkérdéseit dolgozza fel.

RÓTH MÁRIA

VIKTOR NYEKRÁSZOV: Fordul a kerék. (Uj Magyar Könyvkiadó.)

A fasiszták által megrohant Szovjetúnió életéből való ez a regény. Természetesen elsősorban a háborút, a harcot ábrázolja benne nagyszerű realizmussal az író, de művét még nagyobbá teszi a katonák életének rajzán túlmenő igazi emberi vonásoknak az ábrázolása. Legtöbbször ott szokták tévedni a háborús regények írói, hogy hőseiket kívül-belül csak „egyenruhában" ábrázolják. Nyekraszov emberei minden álarctól és pátosztól mentesek, oly természetesen egyszerűen élnek, viselkednek, beszélgetnek, hogy szinte azt érezzük, hogy velünk történtek meg azok az események, melyeket Kerzsencev kievi mérnökkari tiszt, a regény főhőse élt át.

A regény naplószerű önéletleírás. Ez a személyes átélést s az elhitető erőt nagyban növeli. De enélkül is élethű lenne: még mellékalakjai is természetes nagyságban állnak előttünk. S bár az író társadalmának hű rajzát adja, ezt nem